

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Obdo/4/2023
Identifikačné číslo spisu:	1519201677
Dátum vydania rozhodnutia:	23.08.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Beáta Miničová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1519201677.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Beaty Miničovej a členiek senátu JUDr. Ivany Izakovičovej a Mgr. Sone Pekarčíkovej v spore žalobkyne JUDr. Olgy Karáskovej, Bajkalská 21/A, Bratislava, správkyne konkurznej podstaty úpadcu IRO, s.r.o., Cintorínska 22, Bratislava, IČO: 34 132 121, zastúpenej advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária Mišík, s.r.o., Bajkalská 21/A, Bratislava, IČO: 36 862 746, proti žalovanej obchodnej spoločnosti Renault Slovensko, spol. s r.o., Einsteinova 24, Bratislava, IČO: 35 736 003, zastúpenej advokátskou kanceláriou Barger Prekop s.r.o., Mostová 2, Bratislava, IČO: 36 869 724, o zaplatenie 592 207 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 50C/3/2019, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 31. januára 2022 č. k. 16Co/189/2019-782, takto

rozhodol:

- I. Dovolanie žalobkyne o d m i e t a.
- II. Žalovaná m á n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava V (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 25. júna 2019 č. k. 50C/3/2019-562, žalobu zamietol a žalovanej priznal náhradu trov konania v celom rozsahu s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením.

2. Žalobkyňa sa žalobou doručenou súdu prvej inštancie 22. februára 2018 domáhala zaplatenia sumy vo výške 592 207 eur spolu s príslušenstvom titulom bezdôvodného obohatenia a súčasne žiadala priznanie trov konania v celom rozsahu. V rámci odôvodnenia podanej žaloby žalobkyňa poukázala na uznesenie Okresného súdu Bratislava I z 19. marca 2015 č. k. 6R/3/2014-368, právoplatné 26. marca 2015, ktorým bolo zastavené reštrukturalizačné konanie úpadcu a na majetok úpadcu bol vyhlásený konkurz. Dňa 2. januára 2018 zverejnila správkyňa úpadcu doplnenie súpisu všeobecnej podstaty o novú súpisovú zložku majetku pod poradovým č. 10, a to pohľadávku úpadcu voči žalovanej ako dlžníkovi, s právnym dôvodom vzniku pohľadávky: užívanie majetku vo vlastníctve úpadcu, a to časti nehmotného majetku vo forme všeobecné know-how, klientska databáza a profesionálne know-how v zmysle znaleckého posudku č. XX/XXXX vypracovaného znalcom H. X. Q., so súpisovou hodnotou 592 207 eur. Listom

z 12. januára 2018 doručeným žalobkyni dňa 16. januára 2018 veriteľský výbor úpadcu ako príslušný orgán vyzval žalobkyňu ako správkyniu, aby pohľadávku úpadcu súdne vymáhala.

3. Súd prvej inštancie sa v rámci odôvodnenia svojho rozsudku zaoberal v prvom rade námietkou premlčania vznesenou žalovanou. Pri určovaní začiatku plynutia dvojročnej subjektívnej a trojročnej objektívnej premlčacej doby súd prvej inštancie vychádzal z listov úpadcu 2. septembra 2014 a 11. septembra 2014, v ktorých úpadca označil deň udalosti 19. augusta 2014, keď bol odpojený z internetu k systému Renault/Dacia a z e-mailového serveru v plnom rozsahu, čím bolo úpadcovi znemožnené vykonávať podnikateľskú činnosť a došlo k poškodeniu jeho dobrého mena a k vzniku ušlého zisku. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie mal za to, že dvojročná subjektívna premlčacia tak začala plynúť 19. augusta 2014, t.j. keď sa úpadca dozvedel, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto zaň zodpovedá a toho istého dňa 19. augusta 2014 začala plynúť aj objektívna trojročná premlčacia doba, kedy bol úpadca odpojený z databázy. Nakoľko žalobkyňa podala žalobu na okresný súd 22. februára 2018, podľa názoru súdu prvej inštancie tak urobila po márnom uplynutí nielen subjektívnej dvojročnej premlčacej doby, ale aj po márnom uplynutí trojročnej objektívnej premlčacej doby, ktorá uplynula 20. augusta 2016, resp. 20. augusta 2017.

4. V tejto súvislosti súd prvej inštancie uviedol, že v danom prípade by sa vydanie bezdôvodného obohatenia síce malo spravovať podľa režimu zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „ObZ“), keďže sa jedná o dve obchodné spoločnosti, avšak podľa súdu prvej inštancie ObZ je lex specialis, ktorý upravuje vydanie bezdôvodného obohatenia v spojení s ochranou obchodného mena a nekalosúťažného konania, čo daný prípad nie je, a preto bolo potrebné aplikovať ustanovenia zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“) ako lex generalis, aj keď je predmetom obchodná zmluva a došlo k porušeniu práva priemyselného vlastníctva, nakoľko ide o vydanie oceneľnej hodnoty databázy know-how v peniazoch. (Vojčík, P. a kol. Právo duševného vlastníctva, 2. vydanie, Plzeň: Aleš Čeněk, 2014, 494 s.).

5. Stotožňujúc sa s argumentáciou žalovanej súd prvej inštancie uviedol, že nedeclarovala, že by medzi žalobkyňou, resp. úpadcom a žalovanou existovala nejaká zmluva, od ktorej by niektorá zo zmluvných strán odstúpila, rovnako tak žalobkyňa netvrdila, že by nejaká zmluva medzi úpadcom a žalovanou mala existovať, alebo bola neplatná. S prihliadnutím na skutkové okolnosti predmetného sporu súd prvej inštancie skonštatoval, že neboli splnené predpoklady pre aplikáciu § 394 ods. 1, 2 ObZ, a preto by sa na daný prípad aj v súvislosti s premlčaním mal aplikovať režim OZ.

6. Vzhľadom na vyššie uvedené súd prvej inštancie posúdil žalovanou vznesenú námietku premlčania ako dôvodnú, preto žalobu žalobkyne zamietol s tým, že nárok žalobkyne ako taký nezaniká, avšak zaniká jeho súdna vymáhateľnosť. Na základe procesného úspechu žalovanej v spore v celom rozsahu súd prvej inštancie jej podľa ust. § 255 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

7. Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Bratislave uznesením z 31. januára 2022 č. k. 16Co/189/2019-782, rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

8. Pri formovaní svojho rozhodnutia odvolací súd vychádzal z obsahu súdneho spisu, z ktorého jasne vyplýva, že obaja účastníci právneho vzťahu, z ktorého malo právo vzniknúť, sú podnikateľmi a vzťah sa týka ich podnikateľskej činnosti, preto ide o obchodný záväzkový vzťah, ktorý sa podľa § 261 ods. 1 ObZ riadi ustanoveniami ObZ. Odvolací súd upozornil, že úprava premlčania je obsiahnutá v ObZ, preto nie je možné použiť, aj vzhľadom na § 1 ods. 2 ObZ, na premlčanie tohto práva ust. § 107 OZ. Aj keď sa bezdôvodné obohatenie riadi podľa OZ, premlčanie práv z neho v obchodných vzťahoch podľa názoru odvolacieho súdu podlieha iným pravidlám ako tým, ktoré platia v režime OZ. Napriek tomu, že ObZ premlčanie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia neupravuje v osobitnom ustanovení, neznamená to, že ObZ premlčaciu dobu pre tieto práva neupravuje. Odvolací súd upriamil pozornosť na ObZ, ktorý obsahuje komplexnú úpravu premlčania obsiahnutú v § 391 až § 408. Uvedené podľa názoru

odvolacieho súdu nemá za následok, že sa má použiť premlčacia doba upravená v OZ. Dôraz odvolací súd kládol na to, že ust. § 391 až 397 ObZ majú vo vzťahu k § 107 OZ povahu *lex specialis*, a nie naopak. Napriek absencii samostatnej úpravy bezdôvodného obohatenia v ObZ, záväzkové vzťahy súvisiace s bezdôvodným obohatením, ktoré vzniklo v obchodných vzťahoch, nemožno podľa odvolacieho súdu vylúčiť z okruhu obchodných záväzkových vzťahov. Vzťahy medzi sporovými stranami odvolací súd subsumoval pod definíciu uvedenú v § 261 ObZ, teda, že majú charakter obchodných záväzkových vzťahov. Odvolací súd preto pozornosť sústredil na to, že otázka premlčania práva na jeho vydanie je riešiteľná podľa úpravy ObZ, čím nie je daný dôvod na použitie ustanovení OZ. Na podporu svojho názoru odvolací súd poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 1. novembra 2010 sp. zn. 1ObdoV/5/2008, publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov SR pod č. 61/2010, z ktorého vyplýva, že aj keď sa bezdôvodné obohatenie riadi OZ, právo na vydanie bezdôvodného obohatenia v obchodných záväzkových vzťahoch sa premlčuje vo všeobecnej premlčacej dobe štyroch rokov podľa § 397 ObZ.

9. S poukazom na ust. § 397 ObZ odvolací súd uviedol, že keď premlčacia doba začala plynúť 19. augusta 2014, t.j. keď sa úpadca dozvedel, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto zaň zodpovedá, 4-ročná premlčacia doba na uplatnenie práva žalobkyni uplynula dňa 19. augusta 2018. Odvolací súd tak dospel k záveru, že žaloba podaná 22. februára 2018, bola na súd prvej inštancie podaná pred uplynutím premlčacej lehoty, v dôsledku čoho nemohlo dôjsť k premlčaniu práva na vydanie bezdôvodného obohatenia.

10. S prihliadnutím na uvedené odvolací súd skonštatoval, že rozsudok súdu prvej inštancie vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia premlčania žalobou uplatneného nároku, preto súd prvej inštancie nevykonal stranami sporu navrhované dokazovanie za účelom posúdenia ďalších právne relevantných otázok súvisiacich s posúdením dôvodnosti žaloby. Odvolací súd nepovažoval za účelné, aby doplnil dokazovanie. Rozsudok súdu prvej inštancie preto odvolací súd podľa ust. § 389 ods. 1 písm. c) CSP zrušil a podľa ust. § 391 ods. 1 CSP vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

11. V závere odvolací súd uložil súdu prvej inštancie povinnosť spor opätovne prejednať na pojednávaní, vykonať dokazovanie podľa návrhov strán, na základe vykonaných dôkazov ustáliť skutkový stav potrebný pre svoje rozhodnutie, posúdiť nárok žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia; a po opätovnom rozhodnutí sporu svoje závery o skutkových zisteniach a právnom posúdení veci odôvodniť spôsobom zodpovedajúcim § 220 ods. 2 CSP tak, by obsahovalo dostatok dôvodov a ich uvedenie bolo zrozumiteľné.

12. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj ako „dovolateľka“) prostredníctvom svojho právneho zástupcu dovolanie, ktoré odôvodnila tým, že súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (ust. § 420 písm. f) CSP).

13. Dovolateľka argumentovala tým, že odvolací súd nesprávne vyhodnotil naplnenie zákonných podmienok pre možnosť zrušenia rozhodnutia súdu prvej inštancie podľa § 389 CSP, keď žiadny z taxatívne vymenovaných prípadov v ust. § 389 ods. 1 CSP nenastal. Dovolateľka zobrala do úvahy, že z odvolania žalobkyne vyplývala len námietka týkajúca sa nesprávneho právneho posúdenia premlčania žalovaného nároku, čím skutkový stav veci a jeho zistenia súdom prvej inštancie nebol predmetom odvolania, preto nepodliehal ani prieskumnej činnosti odvolacieho súdu. Nakoľko súd prvej inštancie v rámci odôvodnenia rozsudku jednoznačne zistil a uviedol skutkový stav, dovolateľka bola toho názoru, že odvolací súd bol povinný postupovať podľa ust. § 388 CSP, tzn. prejednanú vec posúdiť a rozhodnúť o nej.

14. V závere dovolania žalobkyňa navrhla dovolaciemu súdu, aby zrušovacie rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a priznal jej náhradu trov dovolacieho konania.

15. K dovolaniu žalobkyne sa vyjadrila žalovaná, ktorá považuje podané dovolanie za neprípustné, pretože sa nejedná o rozhodnutie vo veci samej ani o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí (§ 420 CSP). Na podporu svojho názoru žalovaná upriamila pozornosť na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. januára 2017 sp. zn. 3Cdo/236/2016, publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov SR pod číslom 19/2017; uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. apríla 2021 sp. zn. 4Cdo/225/2019; uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. júna 2021 sp. zn. 1Cdo/14/2021; rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 11. decembra 2019 sp. zn. 2ObdoV/11/2019; uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. októbra 2017, sp. zn. 4Cdo/17/2017) a Ústavného súdu SR (uznesenie Ústavného súdu SR zo 14. decembra 2021 sp. zn. IV. ÚS 639/2021; uznesenie Ústavného súdu SR zo 17. augusta 2021 sp. zn. IV. ÚS 403/2021).

16. Okrem neprípustnosti dovolania žalovaná vo vyjadrení namietala aj nedôvodnosť dovolania, pretože záver odvolacieho súdu o nedostatočne zistenom skutkovom stave súdom prvej inštancie považuje za správny. Nesúhlas vyjadrila žalovaná s argumentáciou žalobkyne, ktorej účelom bolo, aby odvolací súd pri odlišnom posúdení otázky premlčania zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, aby žalobe vyhovel.

17. Podľa Ústavného súdu SR, od odvolacieho súdu nie je možné požadovať, aby sám zopakoval, alebo doplnil dokazovanie, ak by to nebolo účelné (uznesenie Ústavného súdu SR z 1. augusta 2017 sp. zn. III. ÚS 481/2017). Ústavný súd SR vysvetlil, že „úvaha, či je hospodárnejšie a efektívnejšie doplniť dokazovanie v odvolacom konaní alebo vec na tento účel vrátiť súdu prvého stupňa... je primárne na odvolacom súde“ (uznesenie Ústavného súdu SR z 5. septembra 2018 sp. zn. II. ÚS 406/2018). Podľa Ústavného súdu SR, o neúčelné dokazovanie na odvolacom súde pôjde typicky v prípadoch, keď prvostupňový súd nevykonával dôkazy v dôsledku právneho posúdenia, ktoré odvolací súd vyhodnotil ako nesprávne (III. ÚS 481/2017).

18. Nakoľko odvolací súd nepovažoval skutkový stav zistený okresným súdom za dostatočný, aby mohol rozhodnúť vo veci samej, nebol a ani nemohol byť týmto skutkovým stavom viazaný. Z uvedeného dôvodu bol podľa žalovanej odvolací súd oprávnený využiť svoje diskrečné oprávnenie a nariadiť súdu prvej inštancie doplniť dokazovanie. Uvedený postup odvolacieho súdu považuje žalovaná za súladný s § 383, § 384, § 389 ods. 1 písm. c) a § 391 ods. 1 CSP.

19. V závere vyjadrenia žalovaná navrhla dovolaciemu súdu, aby dovolanie žalobkyne ako neprípustné podľa ust. § 447 písm. c) CSP odmietol, resp. podľa ust. § 448 CSP zamietol ako nedôvodné.

20. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ďalej aj ako „dovolací súd“) [(ust. § 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“)], po zistení, že dovolanie podala včas žalobkyňa v súlade s ust. § 429 ods. 1 CSP, dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

21. V predmetnej veci podala žalovaná dovolanie proti kasačnému rozhodnutiu odvolacieho súdu.

22. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP). To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

23. Pokiaľ ide o namietanie vady zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f) CSP, dovolací súd uvádza, že prípustnosť dovolania podľa § 420 CSP, je daná výlučne proti tým rozhodnutiam odvolacieho súdu, ktorými bolo rozhodnuté vo veci samej, alebo ktorými sa konanie končí. Proti iným rozhodnutiam odvolacieho súdu (vrátane kasačných uznesení - pozn. dovolacieho súdu) dovolanie v zmysle predmetného ustanovenia nie je procesne prípustné.

24. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na judikát č. R 19/2017 plne aplikovateľný aj v

rozhodovanej veci, ktorého právna veta znie nasledovne: „dovolanie proti uzneseniu, ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie, nesmeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, ani rozhodnutiu, ktorým sa konanie končí, proti ktorým je dovolanie prípustné v zmysle ustanovenia § 420 C.s.p.“.

25. Dovolací súd konštatuje, že kasačné, procesné uznesenie, ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie, nie je rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej a nie je ani rozhodnutím, ktorým sa konanie (o veci vymedzenej žalobou) končí. V dôsledku kasácie rozhodnutia súdu prvej inštancie a vrátenia veci na ďalšie konanie, nie je vec právoplatne skončená a súd prvej inštancie znovu o nej koná a rozhoduje. Tieto závery sú zastávané okrem vyššie uvádzaného judikátu R 19/2017, aj v odbornej právnickej literatúre (Civilný sporový poriadok, Komentár, C. H. Beck, Praha, 2016, str. 1354 a 1355). Prípustnosť dovolania žalovanej preto podľa § 420 písm. f) CSP, nie je daná.

26. Keďže vzhľadom na uvedené skutočnosti nie je dovolanie žalobkyne podľa ust. § 420 písm. f) CSP prípustné, dovolací súd ho v súlade s ustanovením § 447 písm. c) CSP odmietol.

27. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (ust. § 451 ods. 3 veta druhá CSP). O výške náhrady trov konania žalovanej rozhodne súd prvej inštancie (ust. § 262 ods. 2 CSP).

28. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok